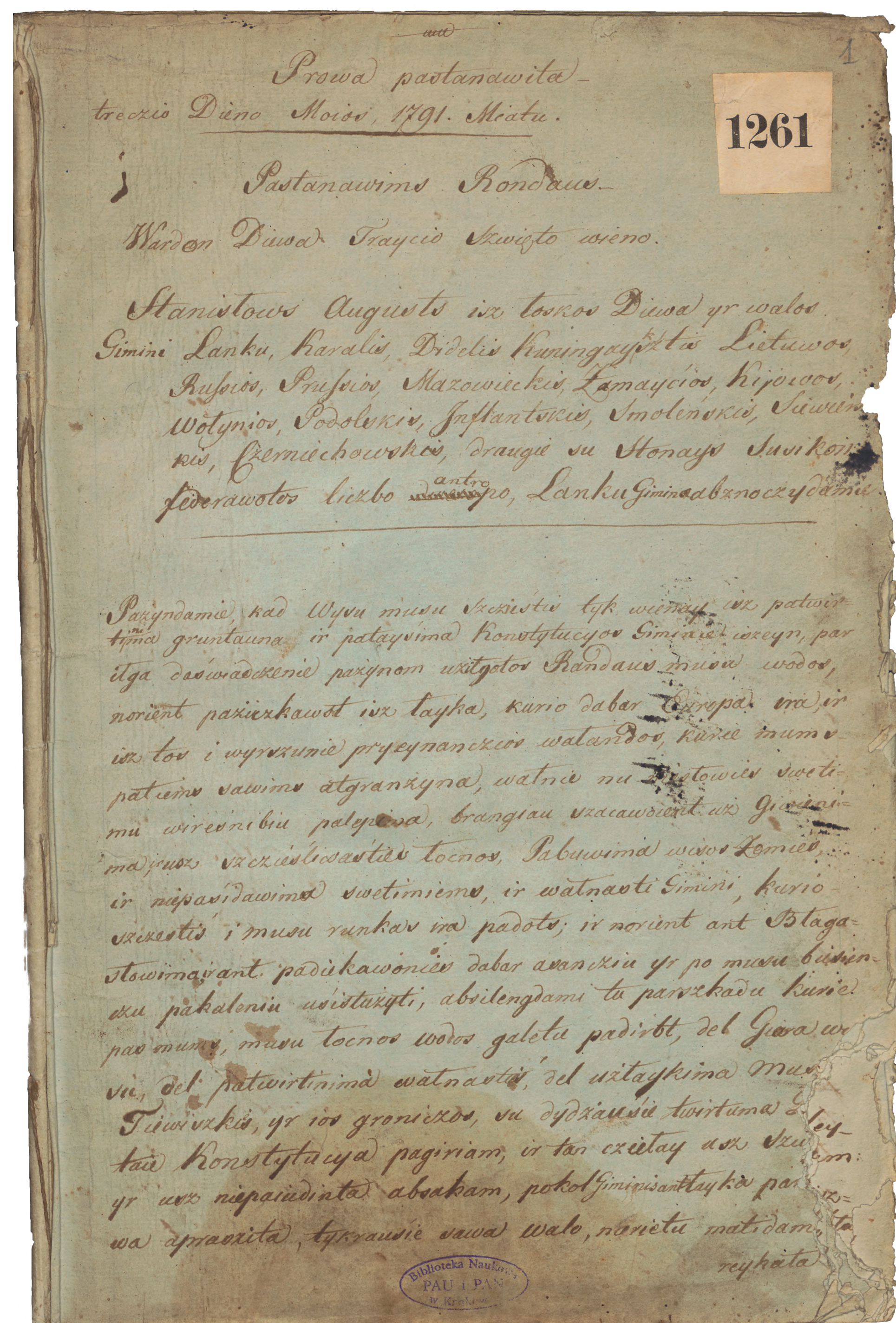

2. Příběhy Koruny a Velkoknížectví

↑ **Vzájemné sliby obou národů** zásadním způsobem doplnily znění Ústavy 3. května vymezením vztahu mezi Polským královstvím a Velkoknížectvím litevským. Kromě toho, že byl jejich svazek prohlášen za věčný a nerozlučný, došlo Vzájemnými sliby k propojení armád i státních pokladen obou zemí, přičemž v obsazování úřadů měla mezi polskou a litevskou šlechtou panovat přísná rovnost. Dokument byl kromě polštiny vydán i v dobové litevštině a stal se prvním právním aktem zveřejněným v tomto jazyce.

/ Zdroj: Biblioteka Naukowa PAN i PAU w Krakowie

Polská Koruna i Litevské velkoknížectví zůstávaly i po uzavření Lublinské unie svébytnými státními útvary, jimiž byly po stovky let předtím. Vždyť polští vládci se již od počátku 11. století pyšili vlastním arcibiskupstvím i královskou korunou a soupeřili o moc ve střední Evropě například s Přemyslovci, zatímco litevská velkoknížata, usilující o obnovení odkazu Kyjevské Rusi, ještě na sklonku 14. století váhala, zda přijmout křest z Říma, nebo z Konstantinopole. Ačkoliv řada odlišností po uzavření Polsko-litevské unie vymizela, neboť litevské stavy přejala polské vzorce šlechtického života, Velkoknížectví i nadále disponovalo vlastním zákonodárstvím v podobě tzv. litevských statutů, samostatným vojskem i financemi a také silným přesvědčením o vlastní svébytnosti. Spojení litevské a polské společnosti však bylo velmi silné – těsně před závěrečnou pruskou, rakouskou a ruskou okupací Republiky přijaly polská i litevská reprezentace v říjnu 1791 Vzájemný slib obou národů, jímž se zavázaly, že příběh Rzeczpospolité by měl pokračovat na věčné časy jako nedělitelná federace dvou nerozlučných zemí...

↑ **Tapiserie s erby Polska a Litvy** – Vznikem Lublinské unie došlo i ke spojení erbů obou zemí, takže nový znak Rzeczpospolité kombinoval polskou královskou orlici v červeném poli s tradičním symbolem Litvy v podobě tzv. pahoně (lit. Vytis) – ozbrojeného rytíře na koni, k jehož odkazu se hlásí jak moderní Litva, tak část současné běloruské společnosti. / Zdroj: archiv autora

↑ **Hrad Trakai** – sídlo velkoknížat vybudované na ostrově na jezeře Galve. Současná podoba je rekonstrukcí gotického hradu z dob knížete Vytautase, bratra Vladislava II. Jagella. / Foto: Giedrius Akelis

↑ **Gediminasův hrad ve Vilniusu** patří mezi symboly litevské státnosti. Z hradu se dochovala pouze gotická věž z počátku 15. století. / Foto: Andrius Aleksandravičius

„*Spojeni na věky, pro společné blaho.*“

Z textu ustanovení Lublinské unie, 1569

↓ **Hrad Wawel v Krakově** – od středověku sídlo a korunovační místo polských králů. / Foto: Roderick Eime, licence CC BY-ND 2.0

→ **Královský palác na Wawelu** patří mezi významné renesanční památky střední Evropy, na snímku arkádové nádvoří. / Foto: Mariusz Cieszewski, Polska.pl

→ **Katedrála sv. Stanislava a sv. Václava na krakovském Wawelu**, místo, kde byli korunováni a pohřbíváni panovníci Rzeczpospolité. / Foto: Mazur, catholicnews.org.uk, licence CC BY-NC-ND 2.0

